

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunfullmäktige

Datum:
2025-12-01

Diarienummer:
KSN-2024-03651

Handläggare:
Annette Öqvist

Svar på motion om folkomröstning kopplad till stadsdels- och bygderåden från Stefan Hanna (UP)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

1. **att** avslå motionen.

Ärendet

Stefan Hanna (UP) föreslår i en motion väckt vid kommunfullmäktiges sammanträde den 9 december 2024 att Uppsala kommun senast i det kommunala valet 2026 ska genomföra en folkomröstning där invånarna får ta ställning till följande fråga: Ska Stadsdels- och bygderåd vara formella remissinstanser i större frågor som är relevanta för det rådets geografiska område?

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret och behandlats av kommunstyrelsen 26 november 2025.

Föredragning

Folkomröstning kan vara ett sätt att hantera övergripande och tydliga vägvalsfrågor i en kommun. Enligt KL 5 kap. 37 § ska kommunfullmäktige besluta att genomföra en folkomröstning om ett folkinitiativ har väckts. Ett folkinitiativ som föranleder att en folkomröstning ska genomföras förutsätter, enligt KL 8 kap. 2 §, att minst tio procent av de röstberättigade skriftligen begärt att en folkomröstning ska hållas i en särskild fråga.

Enligt KL 5 kap. 36 § får fullmäktige också besluta att inhämta synpunkter från medlemmarna, exempelvis genom att genomföra en folkomröstning, som ett led i beredningen av ett ärende som fullmäktige ska handlägga.

Eftersom det inte finns något ärende i kommunfullmäktige i frågan som motionen berör och då något folkinitiativ inte har väckts, kan en folkomröstning inte aktualiseras i dagsläget.

Kommunstyrelsen beslutade i november 2023, § 228, att anta kriterier för stadsdels- och bygderåd i Uppsala kommun. Beslutet innebar att föreningar får ansöka om att utses till stadsdels- och bygderåd utifrån de fastslagna kriterierna.

Syftet med stadsdels- och bygderåd är att stärka dialogen och samverkan mellan kommunens bygder/stadsdelar och Uppsala kommun och att ta vara på lokal kunskap och stärka lokala initiativ och utvecklingsprocesser. Råden ska fungera som en dialogpart för kommunen i lokala utvecklingsfrågor och föra fram lokala utvecklingsmöjligheter.

Som en konsekvens av beslutet om kriterier, och möjligheten för föreningar att ansöka om att bli utsedda till stadsdels- och bygderåd, faller det sig naturligt att remittera relevanta frågor kopplat till dessa råd. Det finns inget behov av att ta ett formellt beslut om detta, då stadsdels- och bygderåden utgör de enda instanserna av det slaget i Uppsala kommun.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt med föreliggande förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 1 december 2025
- Bilaga 1, Motion om folkomröstning kopplad till stadsdels- och bygderåden från Stefan Hanna (UP)
- Bilaga 2, Protokollsutdrag från kommunstyrelsen 1 december 2025.

Kommunledningskontoret

Birgitta Pettersson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör och
biträdande stadsdirektör

2024-09-24

Motion om folkomröstning kopplad till Stadsdels- och bygderåden

Bakgrund

Demokratierna runt om på vår jord tappar i kraft. Det är en sorglig utveckling och behöver tas på stort allvar. För Utvecklingspartiet demokraterna är en stärkt demokrati en av partiets viktigaste sakpolitiska frågor. Invånarnas röst måste få ett starkare genomslag än enbart allmänna val vart fjärde år. Ny teknologi gör det allt lättare för invånarna att göra sin röst hörd. Uppsala kommun måste omfamna teknologins nya demokratiska möjligheter och bidra till att invånarnas synpunkter tas till vara i större utsträckning och snabbare än idag.

Det är viktigt att stärka invånarnas inflytande och maximera medborgarnyttan i de beslut som fattas inom Uppsala kommun. Det är ett demokratiskt problem att avståndet mellan medborgarna och de folkvalda idag är för stort, samtidigt som allt färre vill engagera sig som politiker i ett politiskt parti. Begreppet demokrati innefattar även möjligheten att andra än politikerna ska kunna vara med och påverka utvecklingen. Folkomröstningar kan både vara rådgivande och beslutande. Utvecklingspartiet demokraterna vill se många rådgivande folkomröstningar men också i stora men rimligt enkla frågor tillämpa beslutande folkomröstningar där partierna är eniga om att folkets röst ska hedras.

Idag är det mycket svårt att få till en folkomröstning om inte en majoritet inom kommunfullmäktige står bakom den. Det krävs då att 10 procent av de röstberättigade i Uppsala kommun, på ett omständligt sätt, begär det. Utvecklingspartiet demokraterna anser att detta är ett föråldrat förhållningssätt till hur man på bästa sätt engagerar sina invånare i den lokala samhällsutvecklingen.

Det går naturligtvis att invända mot att använda folkomröstningar som metod i en representativ demokrati. Ett argument skulle kunna vara att vi väljer politiker för att de ska ta ansvar och fatta besluten åt oss. Dessvärre är den politiska ansvarsfrågan begränsad till, i bästa fall, några mandatperioder medan konsekvenserna av stora och avgörande beslut för medborgarna kvarstår långt efter att politikerna lämnat sina uppdrag. Därmed blir det ännu viktigare att medborgarna vid stora beslut, där det ska finnas tydliga alternativ, får uttrycka sin vilja.

Jag yrkar:

att Uppsala kommun senast i det kommunala valet 2026 ska genomföra en folkomröstning där invånarna får ta ställning till följande fråga:

Ska Stadsdels- och bygderåd vara formella remissinstanser i större frågor som är relevanta för det rådets geografiska område?

Stefan Hanna

Kommunalråd